

فهرست مطالب

۳	روح القدس کیست
۴	روح القدس دارای الوهیت است کار روح القدس :
۵	در خلقت و عالم هستی
۵	در رستگاری بشر
۶	در زندگی مسیحیان
	نزول روح القدس بر رسولان و
۱۰	پیروان عیسی

روح القدس کیست

روح القدس مهم‌ترین عامل در حیات و بقای هستی و زندگی بشر، خصوصاً زندگی روحانی انسان می‌باشد. اما شاید شناخت ما از او، در مقایسه با اهمیت او بسیار کم باشد. از اینرو لازم است که شناخت صحیح و کاملی درباره این روح پاک الهی بدست آوریم و از این راه، اجازه بدهیم که او وجود ما را دگرگون کرده، اراده خدا را بطور کامل در زندگی ما تحقق بخشد.

روح القدس فقط یک نیرو نیست

در مورد شخصیت روح القدس ممکن است عقاید اشتباه و نادرستی وجود داشته باشد. مثلاً بعضی گمان می‌کنند که روح القدس فقط نیرویی است فاقد شخصیت که از جانب خدا صادر می‌شود تا اراده او را عملی سازد. عده‌ای نیز تصور می‌کنند که روح القدس فرشته‌ای است مقرب، نظیر جبرائیل یا میکائیل یا یکی از آنها. اما با مطالعه دقیق کتاب مقدس می‌بینیم که روح القدس صرفاً نیرویی بیجان و بیشخصیت نیست.

روح القدس شخص است

بر اساس تعلیم صریح کتاب مقدس، روح القدس از شخصیت واقعی برخوردار است یعنی دارای درک و فکر و اراده می‌باشد. او سخن می‌گوید و ایمانداران را تعلیم می‌دهد. او هدایت می‌کند و شهادت می‌دهد. مسیح گفت که روح القدس او را جلال می‌دهد. او باعث می‌شود که انسان متوجه گناهان خود شود. این ویژگیها را نمیتوان به یک نیروی مجهول و فاقد شخصیت نسبت داد، بلکه فقط متعلق به یک شخص هستند. ذیلاً به ذکر چند مورد از کتاب مقدس اکتفا می‌کنیم که مشخص می‌کند که روح القدس دارای شخصیت می‌باشد. در بخشهای بعدی همین مقاله، کلیه موارد قید شده، حاکی از همین امر خواهد بود.

روح القدس صاحب اراده است. روح القدس رسولان مسیح را در امر بشارت بر حسب اراده و صلاح‌دید خود هدایت می‌کرد (ر.ش. اعمال ۱۶:۶ و ۷؛ اول قرنتیان ۱۲:۱۱).

روح القدس سخن می‌گوید و گفته او به منزله گفته خداست (ر.ش. عبرانیان ۱۰:۱۶ و ۱۷).

روح القدس صاحب احساس است. انسان با گناهان و خطاهای خود، میتواند باعث رنجش او گردد (ر.ش. افسسیان ۴:۳۰).

انسان گمراه ممکن است سعی کند او را فریب دهد یا با اراده او مخالفت کند، درست به همان شکل که ممکن است بکوشد خدا را بفریبد (ر.ش. اعمال ۵:۳؛ ۷:۵۱).

انسان گمراه ممکن است به او کفر بگوید (ر.ش. متی ۱۲:۳۱). کفر به روح القدس تنها گناهی است که بخشوده نمیشود. علت آن را در بخشهای بعدی مقاله شرح خواهیم داد.

روح القدس دارای الوهیت است

حال این سؤال پیش می‌آید که این شخصیت یعنی روح القدس، کیست؟ او چه رابطه‌ای با خدای پدر و با فرزند او دارد؟

در کتاب مقدس، هر جا که سخن از روح القدس به میان آمده است، صفاتی به او اطلاق شده که همان صفاتی است که خدا از آنها برخوردار میباشد و به این ترتیب او خدا معرفی شده است. ذیلاً نمونه‌هایی از این امر را به اختصار مورد اشاره قرار می‌دهیم.

در عهد جدید آیات بسیاری از عهد عتیق نقل قول شده است. گوینده این آیات در عهد عتیق خداست، در حالیکه در عهد جدید گوینده آنها روح القدس معرفی شده است. همین امر نشان می‌دهد که عیسی مسیح و رسولان او، روح القدس را خدا میدانستند.

هر کفری از انسان بخشوده میشود، جز کفر به روح القدس (ر.ش. متی ۱۲:۳۱). این امر به قداست و مقام متعالی روح القدس اشاره دارد، و نیز به حساسیت کار او در زندگی انسان.

روح القدس آشکارا «خداوند» خوانده شده است (ر.ش. اول قرن‌تین ۳:۱۸).

نام روح القدس هم‌ردیف و هم‌مطراز نام پدر و نام پسر قرار دارد. این را در آیه معروف متی ۲۸:۱۹ مشاهده میکنیم: «پس رفته همه امت‌ها را شاگرد سازید و ایشان را به اسم اب و ابن و روح القدس تعمید دهید.» (نیز ر.ش. دوم قرن‌تین ۱۳:۱۲).

روح القدس بر همه چیز واقف است، حتی بر عمیق‌ترین اسرار الهی (اول قرن‌تین ۱۰:۲-۱۱).

روح القدس در مقام خدا در همه جا حضور دارد (مزمور ۱۳۹:۷).

اینست تعلیم کامل کلام خدا درباره ذات اقدس الوهیت. خدا واحد است اما در این وحدت، سه وجود و شخصیت متمایز یعنی پدر و پسر و روح القدس وجود دارد (ر.ش. به مقالات C-1 و C-2).

کار روح القدس

در خلقت و عالم هستی

خدای پدر طراح تمامی عالم هستی است. پولس میفرماید: «سرچشمه و وسیله و مقصد همه چیز خداست» (نامه به رومیان ۱۱:۳۶)، ترجمهٔ مژده برای عصر جدید). پسر خدا، عیسی مسیح مجری طرح خدای پدر است. او عامل آفرینش میباشد. او هر آنچه را که پدر طرح کرده بوده، به موقع اجرا گذاشت. یوحنا ی رسول میفرماید: «همه چیز به وسیلهٔ او هستی یافت و بدون او چیزی آفریده نشد. حیات از او به وجود آمد» (یوحنا ۱:۳-۴، ترجمهٔ مژده).

به این ترتیب، پدر طراح عالم هستی است؛ پسر خدا این طرح را به اجرا در آورد؛ و اینک روح القدس این نظام هستی را نگاه میدارد و به آن قوام میبخشد.

ما دست روح القدس را از همان ابتدای آفرینش در کار میبینیم. در کتاب پیدایش چنین آمده است: «در ابتدا، خدا آسمانها و زمین را آفرید. و زمین تهی و بایر بود و تاریکی بر روی لُجّه و روح خدا سطح آبها را فرو گرفت» (پیدایش ۱:۱ و ۲). یعنی در ابتدای آفرینش، زمین بی شکل بود و اقیانوسهای عظیم، متلاطم بودند. در چنین حالتی، روح خدا بر این تلاطم و آشفتگی سلطه افکند و نظم بوجود آورد.

در مزمور ۱۰۴ آیه ۳۰ در مورد نقش روح القدس در عالم هستی میفرماید: «چون روح خود را میفرستی آفریده میشوند و روح زمین را تازه میگردانی.» به این ترتیب، روح خدا موجب حیات و تازگی جهان و موجودات است.

در رستگاری بشر

سه شخصیت الوهیت عین همین نقش را در مورد نجات بشر ایفا میکنند. خدای پدر نقشه نجات را طرح کرد. پسر او، به این جهان آمد و این نقشه را به مرحله اجرا درآورد. سپس روح القدس کار مسیح را بر روی زمین ادامه داد. هنگامی که عیسی مسیح پس از قیام، به آسمان صعود فرمود، روح القدس برنامه نجات بشر را ادامه داد.

مسیح در شب آخر، پیش از مصلوب شدن، این مطلب را با شاگردان خود در میان گذارد. او در حالیکه در مورد مرگ خود و بازگشت به آسمان با ایشان سخت میگفت، فرمود: «من از پدر سؤال میکنم و تسلیدهنده ای دیگر به شما عطا خواهد کرد تا همیشه با شما بماند، یعنی روح راستی که جهان نمیتواند او را قبول کند زیرا که او را نمیبیند و نمیشناسد و اما شما او را میشناسید، زیرا که با شما

میماند و در شما خواهد بود... تسلیدهنده یعنی روح القدس که پدر او را به اسم من میفرستد، او همه چیز را به شما تعلیم خواهد داد و آنچه به شما گفتم، به یاد شما خواهد آورد... من به شما راست میگویم که رفتن من برای شما مفید است، زیرا اگر نروم، تسلیدهنده نزد شما نخواهد آمد، اما اگر بروم، او را نزد شما میفرستم... چون او یعنی روح راستی آید، شما را به جمیع راستی هدایت خواهد کرد...» (یوحنا ۱۶:۱۴-۱۷ و ۲۶ و ۱۶:۷ و ۱۳).

عیسی میبایست پس از قربانی شدن بر صلیب، به آسمان باز میگشت. رسالت او همین بود. او از آغوش پدر به این جهان آمده بود تا برای گناهان ما فدا و قربانی شود. او پس از انجام خدمت خود، میبایست باز جهان را گذارده، نزد پدر بازگردد. اما روح القدس کار او را ادامه میداد. به این ترتیب، عیسی وعده آمدن روح القدس را به شاگردان خود داد. روح القدس بود که میبایست کار مسیح را در این جهان ادامه دهد.

کار روح القدس در زندگی مسیحیان

هدایت به سوی توبه و ایمان به مسیح

پس از صعود عیسی مسیح به آسمان، روح القدس طبق فرمایش عیسی مسیح افرادی را که پیام نجات بخش انجیل را میشنیدند، متوجه گناهانشان میساخت و ایشان را به توبه و بازگشت بسوی خدا متقاعد میساخت. امروزه نیز این روح القدس است که قلب ما را ملزم و متقاعد میسازد که زندگی خود را به خدا تسلیم کنیم. توبه و ایمان به مسیح، بدون کار الهی روح القدس امکان پذیر نیست. هر بار که قلب ما در طلب حضور شیرین و آرام بخش خدا میسوزد، میتوانیم یقین داشته باشیم که روح القدس دارد در ما کار میکند. اوست که چشم دل ما را برای دیدن حقایق روحانی باز میکند.

به همین علت است که مسیح فرمود هر کفری که انسان گفته باشد بخشوده میشود، اما کفر به روح القدس هرگز آمرزیده نخواهد شد. از آنجا که روح القدس عامل توبه و بازگشت انسان بسوی خداست و مشوق و هادی او در این امر است، کفر به او، یعنی مقاومت و مخالفت با او، مانع کار او در قلب انسان میگردد. روح القدس با قلب انسان سخن میگوید و او را در این امر تشویق به توبه و تسلیم به خدا مینماید. اما اگر شخص مدتها با این دعوت روح خدا مقاومت کند و آن را نپذیرد و این حالت سرسختی ادامه یابد، لحظه ای فرا خواهد رسید که روح القدس کار خود را متوقف میسازد و از آن شخص دور میشود. در چنین حالتی، شخص دیگر قادر به توبه نخواهد بود و حتی اگر مایل به بازگشت بسوی خدا شود، توبه او پذیرفته نخواهد شد.

حامی و پشتیبان ایمانداران در نبرد روحانی

عیسی مسیح در شب آخر، وقتی با شاگردان درباره روح القدس سخن میگفت، به ایشان فرمود که روح القدس، تسلیدهنده یا پشتیبان ایشان خواهد بود و در وجود آنان ساکن خواهد شد. در واقع، شخص مسیحی از حضور یک پشتیبان و کمک الهی در وجود خود برخوردار خواهد شد. روح القدس دائماً در دل و زندگی مؤمن حضور خواهد داشت تا او را در نبرد روحانی وی یاری دهد. او پشتیبان و حامی دائمی نجات یافتگان است.

آشکار ساختن حقایق روحانی کتابمقدس

عیسی مسیح در سخنان خود درباره روح القدس، کارهایی را که او در زندگی ایماندار انجام میدهد، تشریح کرد. او فرمود که روح القدس ایماندار را به تمام حقیقت رهبری خواهد کرد و همه چیز را به او تعلیم خواهد داد و کلام عیسی را به یاد او خواهد آورد. به عبارت دیگر، ایماندار فقط از طریق تماس و رابطه با روح القدس است که میتواند به حقایق الهی و روحانی پیبرد. این روح القدس است که امور روحانی را برای ایماندار باز و مکشوف میسازد. در غیر اینصورت، انسان با فکر و ذهن جسمانی خود، هرگز به شناخت خدا و اراده و کلام او نایل نخواهد آمد. بزرگی و عظمت خدا، عمق محبت او، ارزش جانبازی و قربانی عیسی مسیح، ارزش حیات جاودانی و بسیاری مسائل دیگر، فقط به کمک روح القدس برای انسان آشکار خواهد شد.

پولس رسول نیز این واقعیت را در نامه اول خود به مسیحیان قرنتس فصل دوم، آیات ۱۰ الی ۱۲ چنین میفرماید: «خدا این همه را بوسیله روح خود، از راه الهام به ما آشکار ساخته است زیرا روح القدس همه چیز، حتی کنه نیت الهی را کشف میکند. کیست که بهتر از روح شخص یا باطن او آشنا باشد؟ به همان طریق، هیچ کس جز روح خدا با خدا آشنا نیست. روحی که بدست آورده ایم ... از جانب خداست تا عطایایی را که او به ما عنایت فرموده است، بشناسیم» (ترجمه مژده). در همین زمینه، یوحنا رسول هنگامی که درباره سلوک در حقیقت تعلیم میدهد، میفرماید: «اما مسیح شما را با روح القدس خود مسح کرده است و از این رو همه شما حقیقت را میدانید ... شما نیازی ندارید که کسی شما را تعلیم دهد، زیرا روح القدس که مسیح به شما داده است، در شما زندگی میکند. روح خدا در هر مورد به شما تعلیم میدهد و تعالیم او برحق است و در آن ناراستی نیست. پس همانطور که روح به شما تعلیم میدهد، در مسیح بمانید» (اول یوحنا ۲:۲۰ و ۲۷، ترجمه مژده).

نزدیک بودن به روح القدس و حساس بودن گوش دل به صدای او، باعث میشود که بتوانیم حقایق روحانی را بهتر درک کنیم. یک ایماندار مسیحی باید مرتب کلام خدا را بخواند. اما برای درک عمیق آن باید حتماً روح القدس وارد عمل شود. به عنوان مثال، مسیح فرمود که اگر کسی برگونه راست ما سیلی زند، باید گونه دیگرمان را نیز برگردانیم. آیا این تعلیم مسیح فقط و فقط در مورد خاص سیلی زدن صدق میکند یا اینکه کاربرد گسترده تری دارد؟ روح القدس میتواند به ایماندار تعلیم دهد که در اینجا مسأله فقط سیلی خوردن نیست، بلکه در زندگی روزمره چه بسیار موارد پیش میآید که ایماندار باید از حق مسلم خود گذشت کند و بجای انتقام و احقاق حق، محبت و گذشتی مافوق تصور انسان عادی یا بقول پولس، انسان نفسانی نشان دهد و برگرداندن گونه را در معنای کامل و گسترده آن تحقق بخشد.

کمک برای داشتن زندگی مقدس

یکی از عوامل مهمی که ما را در زمینه داشتن زندگی مقدس کمک میکند، روح القدس است. پولس رسول، در فصل پنجم نامه خود به مسیحیان غلاطیه واقع در ترکیه امروزی، (آیات ۱۶ تا ۲۲)، مینویسد که تمایلات نفسانی میکوشند ما را بسوی گناه بکشند. اما روح القدس که در ما ساکن است، خداست و اراده دیگری دارد. اگر عنان زندگی رابه دست روح القدس بسپاریم، او به ما کمک خواهد کرد که تسلیم وسوسه و گناه نشویم و پیروز و مقدس باقی بمانیم. این روح القدس است که ما را در پیکار با نفس یاری میبخشد و ما را پیروز میسازد. پولس میفرماید: «اگر تحت فرمان روح القدس بسر برید، به هیچوجه خواهشهای نفس را ارضا نخواهید کرد.» بلی، کافی است که فرمان اتومبیل زندگی را به دست روح القدس بسپاریم. او ما را در جاده پاکی و قدوسیت هدایت خواهد کرد و آن قدرت را به ما خواهد داد تا بجای تسلیم به تمایلات نفسانی، خواست و اراده خدای پدر را بجا آوریم. البته وقتی راجع به تمایلات نفسانی سخن میگوییم، مقصود فقط مسائل اخلاقی و جنسی نیست، بلکه بسیاری از حالات درونی و رفتارهای دیگر نیز جزو این تمایلات هستند. پولس در همان قسمت میفرماید: «اعمال طبیعت نفسانی آشکارند: زنا، ناپاکی، هرزگی، بت پرستی، افسونگری، دشمنی، ستیزه جویی، رشک، خشم، خودخواهی، اختلافات، دسته بندی، حسادت، مستی، عیاشی و امثال اینها. اکنون مانند گذشته به شما میگویم: کسانی که این چنین اعمال را بجا آورند، در پادشاهی خدا نصیبی نخواهند داشت.» سپس پولس ایمانداران را تشویق میکند که با سپردن افسار و عنان زندگی به دست روح خدا، ثمراتی را که روح به بار میآورد، از خود نشان دهند. او این ثمرات را چنین نام میبرد: محبت، خوشی، آرامش،

بردباری، مهربانی، خیرخواهی، وفاداری، فروتنی و خویششننداری. اگر این ثمرات در زندگی فرد مسیحی به چشم بخورند، این نشان می‌دهد که روح‌القدس در وجود او فعال است.

هدایت و کمک در امر بشارت انجیل

عیسی مسیح به شاگردان خود مأموریت داد تا به تمام نقاط جهان بروند و همه اقوام را بسوی نور او هدایت کنند و ایشان را شاگردان او سازند. در زمینه این مأموریت، همه ایمانداران مسئولیت و وظیفه‌ای به عهده دارند و هیچ ایمانداری از آن معاف نیست. وظیفه‌ای که در این خصوص بر دوش هر مسیحی گذاشته شده، این است که در مورد مسیح به دیگران شهادت دهد و او را به اطرافیان خود بشناساند. این کار، می‌تواند هم توسط شهادت زبانی صورت گیرد و هم توسط شهادت عملی یعنی نشان دادن زندگی پاک و مهربان ما به دیگران. این امر، نیاز شدید به قدرت و حکمت روح‌القدس دارد. او باید اولاً شجاعت این کار را در مسیحی ایجاد کند و ثانیاً حکمت و هوشیاری لازم را عطا کند تا ایماندار بداند هر کس را چگونه بسوی مسیح هدایت کند. از اینرو، مسیح پیش از صعود خود به آسمان، شاگردان را سفارش کرد که در اورشلیم بمانند تا از عالم بالا قدرت و قوت دریافت کنند. او فرمود: «وقتی روح‌القدس بر شما نازل شود، قدرت خواهید یافت و در اورشلیم و تمام یهودیه و سامره و تا دورافتاده‌ترین نقاط عالم، شاهدان من خواهید بود» (اعمال ۱:۸، ترجمه مژده). به عبارت دیگر روح‌القدس به شخص نجات یافته قدرت می‌دهد که آینه تمام قد عیسی مسیح باشد. او باید با زندگی خود، وجود عیسی مسیح را به دیگران نشان دهد. این است معنی واقعی شاهد بودن. روح‌القدس به ما کمک میکند تا شاهدان واقعی مسیح باشیم.

در ضمن، روح‌القدس در مواقع ضروری و حساس، پشتیبان و حامی ایمانداران است و ایشان را در سخن گفتن یاری می‌دهد. عیسی مسیح در این زمینه فرمود: «اما وقتی شما را دستگیر میکنند، نگران نباشید که چه چیز و چطور بگویید، چون در همان وقت آنچه باید بگویید به شما داده خواهد شد، زیرا گوینده، شما نیستید بلکه روح پدر آسمانی شماست که در شما سخن می‌گوید» (متی ۱۰:۱۹، ترجمه مژده).

کمک در دعای مؤثر

روح‌القدس حتی در دعاهای ما نیز ما را یاری میکند. گاه، ناله‌ها و درخواست ما از خدا چنان عمیق است که نمیدانیم با چه کلماتی آن را بیان کنیم. در این گونه موارد نیز روح‌القدس به ما کمک

میکنند و رابطه‌ای میان روح ما و خدای پدر بوجود می‌آورد که فراتر از کلمات و سخن است و ما میتوانیم یقین داشته باشیم که خدای پدر، بدون رد و بدل شدن کلمه‌ای، از نیت دل ما آگاه شده است. پولس میفرماید: «روح خدا ... ما را یاری میکند زیرا ما هنوز نمیدانیم چگونه باید دعا کنیم. اما روح خدا با ناله‌هایی که نمیتوان بیان کرد، برای ما شفاعت میکند» (رومیان ۸:۲۶، ترجمه مژده).

از اینروست که باید گوشهای مسیحیان همواره به ندای لطیف روح خدا حساس باشد و هدایت او را با دل و جان بپذیرند. او رئیس کلیسا در جمع، و رهبر ایمانداران در زندگی فردیشان میباشد. اوست که از جانب خدای پدر و از سوی عیسی مسیح، رسالت خود را برای نجات انسان به کمال رسانده و اکنون در آسمان بر دست راست خدا قرار دارد. این روح القدس است که تمام عالم هستی را پر ساخته و در همه جا حضور دارد. توسط روح القدس است که خدای پدر حضور خود را در تمام نقاط عالم هستی می‌گستراند. اگر میخواهیم حضور خدای پدر را احساس کنیم و با او سخن بگوییم، در واقع حضور روح خدا را احساس میکنیم و با او سخن می‌گوییم. از طریق روح القدس است که صدای دعای ما به حضور تحت پدر در آسمان میرسد و از طریق روح خداست که صدای خدای پدر را از آسمان در قلب خود میشنویم.

نزول روح القدس بر رسولان و پیروان عیسی

چهل روز پس از زنده شدن عیسی مسیح، روز صعود او به آسمان فرا رسید. در این روز، او به همراه شاگردانش برفراز تپه‌ای در نزدیکی اورشلیم رفت و در آنجا، آخرین سخنان خود را به ایشان بیان فرمود. در این لحظه بود که باز وعده خود را مورد تأکید قرار داد و به ایشان گفت: «اینک من موعود پدر خود را بر شما میفرستم. پس شما در شهر اورشلیم بمانید تا وقتی که به قوت از اعلیٰ آراسته شوید» (لوقا ۲۴:۴۹). شاگردان نیز بنا به دستور مسیح، به اورشلیم بازگشتند. ایشان هر روز در خانه‌ای گرد می‌آمدند و اوقات خود را در عبادت و دعا می‌گذراندند و منتظر وعده عیسی بودند.

ده روز پس از صعود مسیح به آسمان، یکی از اعیاد یهودیان، به نام عید «پنطیکاست» فرا رسید. شاگردان همچون روزهای گذشته، مشغول دعا و عبادت بودند. ساعت ۹ صبح بود ناگهان صدایی بلند، شبیه وزش باد شدید از آسمان به گوش رسید. سپس شعله و زبانه‌های آتش ظاهر شد و بر هر یک از ایشان زبانه‌ای قرار گرفت. در همین حال، همه آنان از روح القدس پر شدند و با قدرت او، به زبانهای مختلف به حمد و ستایش خدا پرداختند، زبانهایی که تا آن لحظه اطلاعی از آن نداشتند. چیزی نگذشت که بسیاری جمع شدند تا علت سر و صدا را جویا شوند. در میان این عده، زائرینی نیز

بودند که از سرزمینهای مختلف به اورشلیم آمده بودند. ایشان با کمال تعجب شنیدند که عده‌ای از افراد عادی به زبانهای مادری آنان خدا را پرستش میکند. همه دچار شگفتی شده بودند و پی بردند که در اینجا رویدادی فوق طبیعی رخ داده است. همین واقعه، به پطرس و سایر رسولان فرصت داد تا برای نخستین بار، پیام نجات‌بخش مسیح را به گوش یهودیان برسانند، یهودیانی که از نقاط مختلف جهان آن روزگار در اورشلیم بسر میبردند. در همان روز، نزدیک به سه هزار نفر به مسیح ایمان آوردند و غسل تعمید گرفتند.

به این ترتیب، با آمدن روح‌القدس، عده بسیاری به مسیح ایمان آوردند و پیرو او شدند و کلیسای عیسی مسیح، یعنی مجمع افرادی که ایمانداران مسیح میباشند تشکیل شد. این وقایع و رویدادهای مربوط به رسولان مسیح پس از روز پنطیکاست، در کتاب اعمال رسولان نوشته شده است. در این کتاب که سرگذشت مسیحیت در دوران اولیه میباشد، به وضوح میبینیم که روح‌القدس پیشوا و هدایت‌کننده کلیسا یعنی جمع ایمانداران میباشد. این روح‌القدس است که تعیین میکند کدامیک از رسولان به کدام نقطه از جهان برود و پیام انجیل را موعظه کند. اوست که هدایت میکند مبشرین انجیل چگونه سخن بگویند. اوست که هدایت زندگی مؤمنین را در دست دارد.

نکته مهم این است که برکات روح‌القدس و کار او در زندگی مسیحیان، مختص به قرن اول و مسیحیان اولیه نمیباشد. او امروزه نیز در قلب انسان کار میکند تا او را به شباهت مسیح در آورد و اراده نیکوی خدا را در زندگی ایشان تحقق بخشد.